

СТАНОВИЩЕ
за дисертационен труд
за придобиване на научната и образователна степен „Доктор”

Автор на становището: проф. д-р Бончо Вълков Господинов (Софийски университет „Св. Климент Охридски”, Факултет по педагогика)

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.4. Социални дейности

Научна специалност: Социални дейности

Университет: Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Факултет: Факултет по педагогика

Катедра: Дидактика

Заглавие на дисертацията: Ефективност на резидентните социални услуги за деца и младежи с увреждания

Име на докторанта: Пламен Николов Колев

1. Данни за докторанта.

Пламен Колев е завършил специалност Социални дейности във Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“ (1995-2000г.) с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ и квалификация „социален работник“.

В периода от май 2002г. до ноември 2015г. е работил в различни звена на системата за социално подпомагане (Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Габрово, Общинска администрация – гр. Дряново, Общинска администрация – гр. Габрово, Национално сдружение на общините в Република България) на позиции, съответстващи на професионалната му квалификация, което му позволява да натрупа богат практически опит в сферата на социалната работа.

От ноември 2015г. е асистент в катедра „Социални и стопански науки“ при Стопанския факултет на Техническия университет в гр. Габрово.

2. Данни за докторантурата.

Пламен Колев е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка на 10.07.2017г. (Заповед № РД 20-937/06.07.2017г.) след успешно защитен предварителен проект за дисертационен труд на катедрено заседание на катедра „Дидактика“. В рамките на първата година от докторантурата успешно полага докторантски минимум по специалността, както и още два задължителни изпита. След интензивна успешна работа в края на втората година депозира в катедрата окончателно оформения дисертационен труд за вътрешно обсъждане, в резултат на което е гласувано решение за откриване на процедура за публична защита.

Няма данни за допуснати процедурни нарушения при реализирането на дисертацията.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Предложеният за рецензиране дисертационен труд е с общ обем от 291 страници и включва увод, четири глави, заключение, библиография от 129 източника (102 на кирилица, 27 на латиница и 7 интернет страници) и 3 приложения.

Дисертационното изследване е посветено на значим и актуален социален и научен проблем – измерване и оценяване на ефективността на социалните услуги и по-специално на социалните услуги в общността, предоставяни в Центровете за настаняване от семеен тип на деца и младежи с увреждания.

Уводът съдържа кратка, но изключително компетентна обосновка на значимостта на изследвания проблем, както и концептуалната рамка на изследването като цяло – обект, предмет, цел, задачи, хипотеза, изследователски методи. Основните компоненти на рамката са ясно дефинирани и прецизно диференцирани, което допринася за добрата организация и осъществяване на изследването като дизайн, процедура и методика. За това допринасят и ясно очертаните ограничения на изследването, което съдейства за неговото точно фокусиране.

Първата глава е посветена на представянето и анализа на социалните услуги като същност и разновидности в ретроспективен, актуален и перспективен план. Специален акцент се поставя върху социалната работа като съществен елемент на социалната услуга, както и върху значимостта на прехода от медицински към социален подход при предоставянето на социални услуги за хората с увреждания. Отделено е специално внимание на същността и особеностите на ефективността на социалните услуги, както и на различните теоретични концепции за нейното дефиниране, измерване и оценяване. В тази глава, освен много добри умения за теоретичен анализ, сравнение и обобщения докторантът демонстрира и много задълбочено познаване на изследваната проблематика в теоретичен и практически план.

Във втората глава авторът представя актуалното състояние на предоставянето на социални услуги за деца в България, като очертава основните проблеми и тенденции. Обърнато е сериозно внимание на основната реформа в тази област през последните 10-15 години – деинституционализацията на социалните услуги за деца и прехода към резидентни социални услуги като е поставен специален акцент върху услугите за деца и младежи с увреждания. Тук Пламен Колев още веднъж демонстрира много добро познаване на реалните проблеми в тази сфера в национален мащаб, както и на действащата нормативна уредба в детайли, което му позволява да формулира много точно основните и най-значими проблеми в нея.

В трета глава е конструирана и обоснована теоретично концепцията на дисертационното изследване за същността и спецификата на ефективността на социалната услуга от резидентен тип Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, като ясно и

еднозначно са дефинирани основните понятия – „социална услуга“ и „ефективност на социалната услуга“. Съобразявайки се със спецификата на изследваните явления, Пламен Колев представя разгърнати и детайлизирани определения на понятия за тях (нещо, което се среща сравнително рядко), което от своя страна му позволява по-нататък да подходи много по-адекватно към конструирането на сърцевината на концепцията си – моделът за измерване и оценка на ефективността в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания. Моделът е много добре теоретично обоснован и в максимална степен практически ориентиран, което позволява неговото апробиране в рамките на планираното емпирично изследване.

В последната глава са представени и анализирани резултатите от емпиричното изследване на ефективността на социалните услуги в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания чрез прилагане на конструирания модел. Самото изследване е добре планирано и организирано. Проведено е в оптимално структурирани извадки от основните съвкупности, имащи пряко отношение към предоставянето на социални услуги, чиято ефективност се изследва – специалисти, работещи в центровете; специалисти, работещи в сферата на социалните услуги, социалното подпомагане и съпътстващи; специалисти и експерти в сферата на социалните и образователни услуги, както и с представители на доставчици на социални услуги. Изследването е осъществено чрез прилагане на методите анкетно проучване, оценъчни скали и интервю. Авторът е конструирал и апробирал пилотно съответните изследователски инструменти – въпросници с интегрирани в тях оценъчни скали и бланка за структурирано интервю. Анализът на данните от изследването показва, че формулираната хипотеза се потвърждава частично. Това обаче, според мен, не трябва да се тълкува като следствие от непрецизна формулировка на хипотезата или като недостатък на самото изследване. То по-скоро е красноречиво доказателство, че конструираният от Пламен Колев модел работи добре и е с висока приложна стойност.

Дисертационният труд е самостоятелно дело на докторанта.

Авторефератът представя адекватно дисертационното изследване.

4. Научни приноси

Като се солидаризирам изцяло с формулираните от докторанта приноси моменти на дисертационния труд, бих извел на преден план следните:

1. Осъществен е задълбочен анализ на множество съществуващи подходи и концепции за дефиниране на ефективността на социалната работа въобще и на социалните услуги в частност и е конструирана и теоретично обоснована собствена концепция.
2. Въз основа на тази концепция е конструиран модел (може би първият у нас) за измерване и оценяване на ефективността на социалните услуги,

предоставяни в Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания.

3. Конструиран, апробиран и приложен на практика е авторски инструментариум за емпирично изследване на ефективността на социалните услуги в посочените центрове чрез прилагане на конструирания модел.

5. Публикации по темата на дисертационното изследване

Докторантът представя общо 3 научни публикации, които са по темата на дисертационното изследване. Те адекватно представят отделните етапи от работата на автора върху теоретичната и емпиричната част на изследването.

6. Заключение

Представеният за обсъждане и защита дисертационен труд е резултат от много прецизно осъществено изследване, резултатите от което са със съществена теоретична и приложна значимост. Трудът е добре структуриран, изложението е последователно и логически непротиворечиво и демонстрира подчертания интерес и ангажираност на докторантката към изследваната проблематика.

Представените дотук обстоятелства ми дават основания с убеденост да декларирам, че дисертационният труд притежава всички необходими качества на такъв тип научна разработка и **предлагам на уважаемото жури да бъде присъдена на Пламен Николов Колев научната и образователна степен „Доктор“**.

Дата: 13.04.2019г.

Рецензент:
проф. д-р Бончо Вълков Господинов